

УДК: 336.143:336.22(477)

ТРЕНДИ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

ПІДЛИПНА Радміла¹, ІНДУС Катерина², РИБАКОВА Леся³

¹ Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ

<https://orcid.org/0000-0001-6886-5834>

pidlypna.radmila@utei.uz.ua

² Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ

<https://orcid.org/0000-0001-6138-5352>

indus.kateryna@utei.uz.ua

³ Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ

<https://orcid.org/0000-0003-4066-1076>

rybakova.lesia@utei.uz.ua

Дослідження присвячене аналізу тенденцій формування дохідної частини місцевих бюджетів в контексті податкових надходжень до загального фонду в умовах повномасштабної війни. Актуальність дослідження підтверджується необхідністю зміцнення дохідної частини місцевих бюджетів для забезпечення функцій і повноважень органів влади і місцевого самоврядування, спрямованих на ліквідацію наслідків війни і забезпечення гідної якості життя населення. Проаналізовано мету, цілі та податкові механізми розвитку фінансового сектору України за наявних геополітичних і макроекономічних умов. Охарактеризовано розвиток муніципальних фінансів у період до повномасштабного вторгнення рф. Виявлено в цілому позитивні тенденції формування дохідної частини місцевих бюджетів в Україні попри повномасштабну війну. Зафіксовано стійкий тренд незначного зростання надходжень до місцевих бюджетів у 2022-2024 рр. та у I кварталі 2025 р. Проаналізовано тренди податкових надходжень до місцевих бюджетів від єдиного податку, плати за землю і податку на нерухоме майно. Виявлено тенденції помірного зростання надходжень до місцевих бюджетів від зазначених податкових платежів. Виявлено нестійкість тренду надходжень від сплати ПДФО, вказано на необхідність зміни регулятивного впливу для стабілізації надходжень. Сформуовано загальний висновок, що виявлені тренди податкових надходжень до місцевих бюджетів в умовах воєнного стану дозволяють прогнозувати достатній рівень фінансової стійкості громад і забезпечення можливостей для результативного здійснення повноважень органів влади і місцевого самоврядування щодо забезпечення основних соціально-економічних потреб розвитку громад. Подальший аналіз тенденцій формування дохідної частини місцевих бюджетів доцільно сконцентрувати на аспектах неподаткових надходжень, що дозволить отримати цілісну картину проблем і перспектив формування можливостей місцевих громад у післявоєнній відбудові України.

Ключові слова: державні фінанси, муніципальні фінанси, податкова система, децентралізація, місцевий бюджет.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-17>

Стаття надійшла до редакції / Received 20.04.2025

Прийнята до друку / Accepted 02.05.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В результаті децентралізації в Україні створено 1469 громад, з яких близько 31,3% є тимчасово окупованими, а 10,9% перебувають під впливом активних бойових дій. В умовах повномасштабної війни місцеве самоврядування зазнало значних проблем щодо бюджетного забезпечення фінансової стабільності громад. Започаткування у 2023 р. реформи адміністрування місцевих податків [1] передбачає певні заходи щодо надання додаткових повноважень органам місцевого самоврядування, які дозволяють залучати громади до вирішення суспільно важливих проблем сьогодення. Водночас, формування бюджетів розвитку у надскладних геополітичних викликів потребує забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості громад. Насамперед, актуалізується питання зміцнення дохідної частини місцевих бюджетів для забезпечення функцій і повноважень органів влади і місцевого самоврядування, спрямованих на ліквідацію наслідків війни і забезпечення гідної якості життя населення. Відтак виникає потреба у прицільному аналізі динаміки податкових надходжень до місцевих бюджетів як основного важеля діяльності органів муніципальної влади та її зміни в умовах повномасштабної війни, що дозволить отримати більш чітке розуміння податкоспроможності громад для прийняття виважених рішень щодо горизонтального вирівнювання чи реверсних дотацій.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми формування місцевих бюджетів вивчаються багатьма дослідниками, кожен з яких ґрунтовно висвітлює певні аспекти означеної проблематики. Так, О. Павленко та О. Лагно докладно проаналізували нормативно-правові норми бюджетного законодавства щодо загального і спеціального фондів місцевих бюджетів, а також деталізували структуру їх регулюючих доходів [2].

О. Клепанчук виявила позитивні і негативні результати інституційного впливу на функціонування фінансової системи [3]. Розглядаючи проблему забезпечення фінансової спроможності розвитку громад, С. Кучеркова звертає увагу на можливості, отримані внаслідок фінансової децентралізації [4]. Т. Куценко розглянула питання залучення громадськості до бюджетних процесів на місцевому рівні у відповідності до міжнародних практик [5]. Особлива увага приділяється науковцями проблемі бюджетного забезпечення в умовах війни. Зокрема, Ю. Радіонов проаналізував напрями спрямування фінансових ресурсів державного та місцевих бюджетів за галузями та програмами в умовах війни [6], С. Ящук та В. Антоненко дослідили стан формування місцевих бюджетів на окупованих територіях [7], Т. Єфименко обґрунтувала напрями формування опор стійкості економічного розвитку України в період воєнного стану та повосенної відбудови [8].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Попри доволі значний науковий інтерес до питань управління бюджетними коштами в Україні, існує значна прогалина у з'ясуванні тенденцій формування дохідної частини місцевих бюджетів за рахунок податкових надходжень в умовах повномасштабної війни.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою цього дослідження є аналіз тенденцій формування дохідної частини місцевих бюджетів в контексті податкових надходжень до загального фонду в умовах повномасштабної війни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Державні фінанси і в структурі фінансової системи України представлені державним і місцевими бюджетами, державними фондами спеціального призначення, державним та особистим майновим страхуванням, а також фінансами підприємств державної і комунальної форм власності [3]. Управління державними фінансами в Україні орієнтовано на забезпечення сталого розвитку і безпеки держави [8], ґрунтується на використанні механізмів державного регулювання з врахуванням фіскальної та економічної ефективності податкової системи, обсягів і структури державних витрат, рівня соціального навантаження на бюджети різних рівнів. Метою інституційного реформування фінансової системи України є забезпечення її стійкості у відповідності до основних засад політики євроінтеграції. Зокрема, лібералізація валютного регулювання сприяла дерегуляції інвестицій, спрощенню операцій з валютними цінностями, розбудові інфраструктури вітчизняного фондового ринку [9], активні процеси фінансової децентралізації забезпечили податкову і неподаткову децентралізацію бюджетних надходжень, розширення прав і повноважень місцевих громад у сфері розподілу доходів і виконання місцевих бюджетів.

Водночас, за наявних геополітичних і макроекономічних умов неможливо досягти повної лібералізації фінансової і податкової системи. Існує проблема фіскальної достатності податкових механізмів з огляду на високе соціальне навантаження бюджету при критичному рівні диференціації доходів, тінізації економіки, значний розмір державного боргу. В умовах дії воєнного стану пріоритетом управління державними фінансами є протидія прогнозованим і непередбачуваним загрозам для фінансової безпеки країни [10]. Візією стратегічного розвитку фінансового сектору України є акумулювання, розподіл й обіг фінансових ресурсів на засадах фінансової стабільності, кібербезпеки та поширення новітніх технологій для сприяння відновленню економіки України та підтримки добробуту громадян [9].

Розглядаючи фінансову стабільність на рівні певного територіального об'єднання, насамперед, ми маємо на увазі відображення інтересів місцевих громад, серед яких: забезпечення та підтримання гідного рівня життя населення, раціональне використання наявного економічного потенціалу, реалізація конструктивної соціально-економічної політики громади, інтегрованість у фінансову систему країни. Відповідно, фінансова безпека територіального об'єднання передбачає необхідність захисту від низки внутрішніх (у межах громади) і зовнішніх (зумовлених економічною ситуацією в державі, фінансовими пріоритетами обласних державних (військових) адміністрацій, впливом інших чинників) загроз, що в сукупності забезпечуватиме баланс інтересів муніципальних і загальнонаціональних фінансових систем. З огляду на суб'єктність носіїв бюджетних повноважень, фінансові системи місцевих громад утворюють локальні фінанси, а обласних або регіональних територіальних утворень – муніципальні фінанси [5].

У довоєнний період муніципальні фінанси стабільно зростали, хоча темп и зростання виявились достатньо залежними від зовнішніх негативних чинників, зокрема впливу Covid-19. Зрозуміло, що військова агресія РФ спричинила загрози для формування місцевих бюджетів, що зумовило необхідність швидкої адаптації органів місцевого самоврядування, які проявили здатність протистояти викликам, забезпечивши виконання доходів загального фонду місцевих бюджетів. Загалом динаміка надходжень до загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) свідчить про досить стабільне їх збільшення попри зниження темпів зростання в умовах повномасштабної війни (рис. 1).

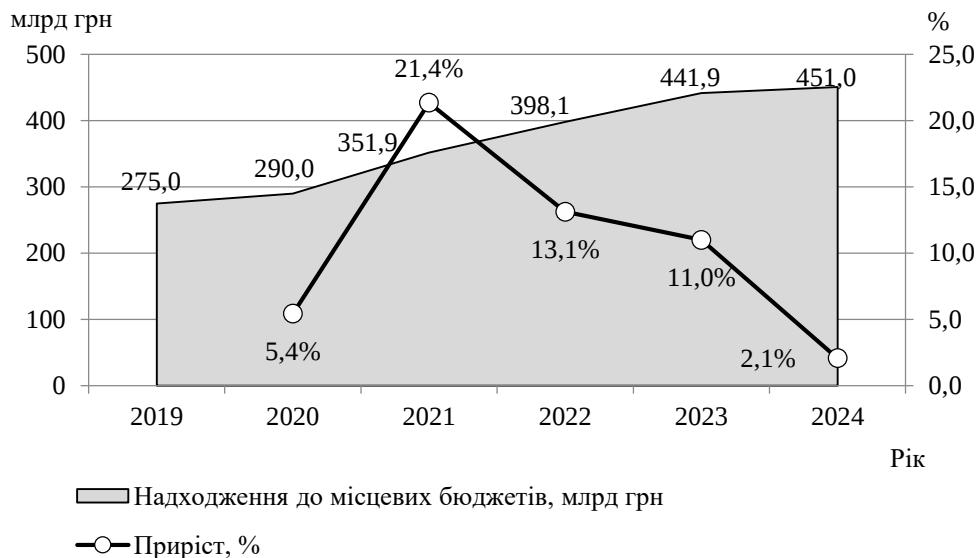

Рис. 1. Динаміка надходжень до місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у 2019-2024 рр.
Джерело: побудовано за даними Міністерства фінансів України [11]

Як бачимо, у перший рік повномасштабної війни в цілому по країні зафіксовано зростання надходжень до муніципальних фінансів до 398,1 млрд грн або на 13,1% у річному виразі. Зниження у порівнянні із 2021 р. і недовиконання планів бюджетних надходжень спостерігалось лише на територіях із активними бойовими діями або тимчасовою окупацією, зокрема у Донецькій (-13,8% до 2021 р., -17,5% до плану), Запорізькій (-16,3% до 2021 р., -21,8% до плану), Луганській (-25,8% до 2021 р., -37,2% до плану), Харківській (-10,0% до 2021 р., -11,8% до плану), та Херсонській областях (-41,9% до 2021 р., -43,6% до плану). Водночас, у регіонах, куди було переміщено внутрішньо-переміщених осіб і до яких значною мірою було релоковано підприємницьку діяльність, приріст доходів загального фонду часом навіть перевищував 30%, зокрема, у Львівській обл. надходження до місцевих бюджетів зросли на 43,2%, у Житомирській обл. – на 42,0%, у Закарпатській обл. – на 41,9%, у Волинській обл. – на 37,7%, у Хмельницькій обл. – на 34,5%, у Чернівецькій обл. – на 33,9% та у Івано-Франківській обл. – на 31,7%.

У 2023 р. надходження до загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) становили 441,9 млрд грн, перевищивши показники попереднього року на 11,0%. Виконання планових показників доходів становило 102,2%, зниження надходжень порівняно із 2022 р. спостерігалось у Луганській (на 59,9%), Херсонській (на 28,0%), Донецькій (на 16,2%) та Запорізькій (на 5,3%) областях. Найбільше фактичних надходжень зафіксовано у м. Київ (69,1 млрд грн), Дніпропетровській (50,1 млрд грн), Львівській (35,2 млрд грн) та Київській (28,3 млрд грн) областях. Найбільші темпи зростання за рік продемонстрували муніципальні бюджети Київської (на 26,0%), Черкаської (на 20,8%) областей та м. Київ (на 17,6%).

У 2024 р. до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 451,0 млрд грн, що перевищувало показник попереднього року на 2,1%. Виконання планових показників надходжень в цілому по Україні склало 106,4%. Не відбулось приросту доходів лише у Луганській обл., де зафіксовано зниження на 9,5%. Найбільше фактичних надходжень було у м. Київ (88,7 млрд грн), Дніпропетровській (50,7 млрд грн) та Львівській (33,7 млрд грн) областях, найбільші темпи зростання зафіксовано у м. Київ (на 36,8%), Закарпатській (на 27,5%) та Київській (на 27,2%) областях.

Правовідносини щодо справляння податків і зборів до бюджетів різних рівнів регламентуються Податковим кодексом [12], а склад доходів і видатків бюджетів визначається Бюджетним кодексом України [13]. Зокрема Глава 11 Розділу 3 Бюджетного кодексу визначає

податкові надходження загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, що включають 40% податку на доходи фізичних осіб (ПДФО); акцизний податок з роздрібної реалізації підакцизних товарів, у т.ч. 13,44% акцизного податку з виробленого та ввезеного пального; податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності та 10% податку на прибуток інших підприємств; місцеві податки та збори, що сплачуються згідно з Податковим кодексом України. Розподіл основних податкових надходжень до місцевих бюджетів за 2019-2024 рр. (рис. 2) вказує на стабільність структури основних податкових надходжень до місцевих бюджетів.

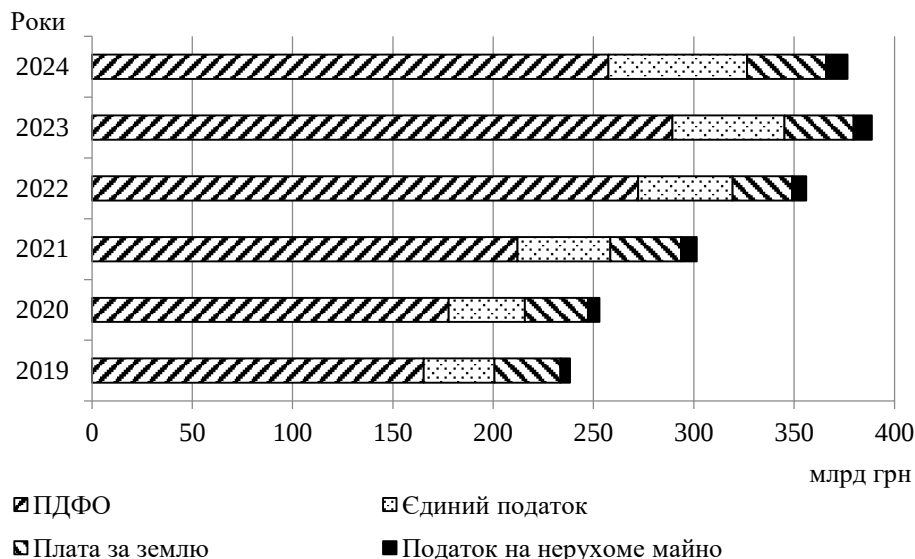

Рис. 2. Структурна динаміка основних податкових надходжень до місцевих бюджетів у 2019-2024 рр.
Джерело: побудовано за даними Міністерства фінансів України [11]

У 2022 р. основним бюджетоутворюючим податком, який забезпечив 68,4% всіх надходжень до загального фонду місцевих бюджетів, був ПДФО, обсяг якого становив 272,2 млрд грн (на 28,3% більше попереднього року). Зростання ПДФО у 2022 р. зумовлено насамперед збільшенням нормативу його зарахування до місцевих бюджетів з 60% до 64%, іншим значним фактором став приріст надходжень з грошового забезпечення військовослужбовців, оподаткування яких сформувало майже третину загального обсягу ПДФО (83,6 млрд грн). Водночас, сплата податковими агентами із заробітної плати знизилася на 6,9 млрд грн. У 2022 р. спостерігалось також значне зростання надходжень до місцевих бюджетів зі сплати єдиного податку (47,2 млрд грн, що на 2,1% більше попереднього року), що було обумовлено змінами до законодавства щодо збільшення граничних розмірів календарних доходів ФОП для обрання спрощеної системи оподаткування [14]. Надходження плати за землю (земельний податок) у 2022 р. становило 29,6 млрд грн, а порівняно із попереднім роком зменшились на 16,2%. Причиною стали законодавчі зміни, якими з березня 2022 р. було скасовано земельний податок на територіях, де ведуться (велися) бойові дії або на тимчасово окупованих територіях [14]. З цієї ж причини на 9,0% було зменшення надходжень від податку на нерухоме майно, сума яких склала 7,1 млрд грн.

У 2023 р. спостерігався приріст надходжень ПДФО до загального фонду місцевих бюджетів до 289,4 млрд або на 6,3% більше відносно першого року війни. Вищі за середній показник приросту по Україні зафіксовано у Київській (+19,1%), Черкаській (+17,2%) областях та у м. Київ (+15,7%), натомість у низці областей, які до війни умовно формували промислове ядро соціально-економічної системи держави, зафіксовано скорочення надходжень: у Луганській обл. на 58,5%, у Херсонській обл. на 24,7%, у Донецькій обл. на 18,5%, у Запорізькій обл. на 4,9%, у Миколаївській обл. на 3,1%. Загальне зростання вкладу єдиного податку відносно 2022 р. становило 18,2% (до 55,8 млрд грн), плати за землю – 16,8% (до 34,5 млрд грн), податку на нерухоме майно – 28,4% (до 9,1 млрд грн).

У 2024 р. зафіксовано перевиконання плану із надходження ПДФО до загального фонду місцевих бюджетів на 4,5%, однак у реальному вимірі надходження зменшились до 257,5 млрд грн (на 11,0% відносно 2023 р.). Найбільший приріст щодо надходжень ПДФО (у зіставних умовах) зафіксовано у Миколаївській (на 28,7%), Київській (на 26,3%) та Львівській (на 25,7%) областях, найменший – у Донецькій (на 4,2%), Херсонській (на 11,0%) та Запорізькій (на 11,1%) областях, у

Луганській обл. відзначено зменшення надходжень на 1,6%. Надходження єдиного податку зросли до 69,1,3 млрд грн (на 23,9%, щодо 2023 р.), плати за землю – до 39,3 млрд грн (на 13,9%), податку на нерухоме майно – до 10,8 млрд грн (на 16,8%).

Отож, динаміка податкових надходжень до місцевих бюджетів у перші два роки повномасштабної війни свідчить про вірно обрану політику тимчасових змін до податкової системи, що дозволило обласним державним (військовим) адміністраціям та органам місцевого самоврядування в цілому забезпечити формування муніципальних фінансів. За результатами третього року війни тренди дещо змінились (табл. 1) і зростання податкових надходжень до місцевих бюджетів всіх рівнів пригальмувались.

Таблиця 1

Трендові рівняння податкових надходжень до місцевих бюджетів в Україні (лінійна апроксимація)

Показник	2019-2021 рр.		2022-2024 рр.	
	Рівняння тренду	R ²	Рівняння тренду	R ²
Надходження до місцевих бюджетів всього	$y = 38,44x + 228,7$	0,889	$y = 26,44x + 377,4$	0,874
ПДФО	$y = 23,37x + 138,3$	0,930	$y = -7,347x + 287,7$	0,212
Єдиний податок	$y = 5,503x + 28,77$	0,923	$y = 10,94x + 35,47$	0,984
Плата за землю	$y = 1,216x + 30,76$	0,401	$y = 4,865x + 24,75$	0,999
Податок на нерухоме майно	$y = 1,469x + 3,216$	0,948	$y = 1,834x + 5,334$	0,995

Джерело: розраховано за даними Міністерства фінансів України [11]

Як бачимо з аналізу, тренди (лінійна апроксимація) податкових надходжень до загального фонду місцевих бюджетів від єдиного податку, плати за землю і податку на нерухоме майно виявились достатньо стабільними і вказують на тенденції помірному зростання. Натомість тренд надходжень від сплати ПДФО виявився нестійким і вказує на необхідність регулятивного впливу для стабілізації надходжень і зменшення диспропорцій у розвитку громад, під час розробки відповідних законодавчих ініціатив рекомендуємо звернути увагу на загальноприйняту в країнах ЄС практику [15] щодо нарахування ПДФО за місцем реєстрації платника. Загальний тренд на зростання надходжень до місцевих бюджетів зберігається попри виклики гарячої стадії повномасштабної війни. Більше того, розглядаючи стан податкових надходжень за I квартал 2025 р. (табл. 2), бачимо значне прискорення темпів зростання надходжень до загального фонду місцевих бюджетів зберігається, яких надійшло 120,0 млрд грн (на 18,1% більше ніж за аналогічний період 2024 р.).

Таблиця 2

Ланцюгові темпи змін податкових надходжень до загального фонду місцевих бюджетів в Україні у 2020-2025 рр. (% до відповідного періоду попереднього року)

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р. (I квартал)
Надходження до місцевих бюджетів всього	5,4	21,4	13,1	11,0	2,1	18,1
ПДФО	7,5	19,4	28,3	6,3	-11,0	21,3
Єдиний податок	7,8	21,7	2,2	18,2	23,9	13,4
Плата за землю	-4,1	12,0	-16,1	16,7	13,9	13,4
Податок на нерухоме майно	17,9	35,8	-9,2	28,7	17,8	17,7

Джерело: розраховано за даними Міністерства фінансів України [11]

Виконання плану складає 26,9% (норма за квартал – 25%). Найбільше коштів надійшло до бюджетів м. Київ (26,4 млрд грн), Дніпропетровської (13,4 млрд грн) та Львівської (9,0 млрд грн) областей. Найкращі темпи зростання продемонстрували Київська (+24,5%), Рівненська (+24,3%) та Волинська (+23,5%) області, зменшення надходжень до місцевих бюджетів спостерігалось у Донецькій (на 18,2%) та Луганській (на 7,7%) областях. Обсяг надходжень ПДФО за цей період становив 63,9 млрд грн, що на 21,3% перевищило аналогічний показник минулого року (виконання плану 24,6%). Найбільші темпи зростання спостерігались у Хмельницькій (+31,3%), Волинській (+28,1%) та Рівненській (+27,3%) областях. Зафіксовано також незначний приріст надходження ПДФО у Луганській обл. (+3,1%), натомість у Донецькій обл. відбулось зменшення таких податкових надходжень до муніципального бюджету на 16,3%. Надходження від сплати єдиного податку склали у I кварталі 2025 р. зросли до 19,8 млрд грн (виконання плану 28,2%), що на 13,4% більше, аніж у I кварталі попереднього року. Сплата земельного податку у цей же період

забезпечила 10,2 млрд грн надходжень до місцевих бюджетів (виконання плану 26,1%, зростання до відповідного періоду 2024 р. 13,4%), податку на нерухоме майно – 2,6 млрд грн (виконання плану 23,6%, зростання 17,7%).

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Результати аналізу вказують, що попри повномасштабну війну в Україні, тенденцій формування дохідної частини місцевих бюджетів в цілому є позитивними. Тренди податкових надходжень до місцевих бюджетів від єдиного податку, плати за землю і податку на нерухоме майно вказують на тенденції помірнього зростання. Натомість тренд надходжень від сплати ПДФО виявився нестійким і вказує на необхідність удосконалення регулятивного впливу для стабілізації надходжень. Загальний тренд (лінійна апроксимація) надходження до місцевих бюджетів в умовах воєнного стану дозволяє прогнозувати в подальшому забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості громад і реальних можливостей результативного здійснення повноважень органів влади і місцевого самоврядування щодо забезпечення основних соціально-економічних потреб розвитку громад.

Подальший аналіз тенденцій формування дохідної частини місцевих бюджетів доцільно сконцентрувати на аспектах неподаткових надходжень, що дозволить отримати цілісну картину проблем і перспектив формування можливостей місцевих громад у післявоєнній відбудові України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про схвалення Національної стратегії доходів до 2030 року: Розпорядження КМУ від 27 грудня 2023 р. № 1218-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text>.
2. Павленко О. П., Лагно, О. О. Теоретичні аспекти формування місцевих бюджетів України. Науковий вісник ПУЕТ. 2021, № 2-1 (103). С. 46-50. DOI: 10.37734/2409-6873-2021-2-8.
3. Клепанчук О. Ю. Інституційні реформи фінансового ринку України. Науковий вісник НЛТУ України. 2021. Т. 31 (2). С. 63-67. DOI: 10.36930/40310210.
4. Кучеркова С. Формування місцевих бюджетів та напрями їх покращення в умовах децентралізації. Галицький економічний вісник ТНТУ. 2023. Вип. 80 (1). С. 49-58. DOI: 10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.01.
5. Куценко Т. Ф. 2021. Управління муніципальними фінансами в Україні: концептуальні засади та європейський вектор. Місцеве самоврядування: матеріали міжнар. наук. конф. (м. Рига, Латвія, 16-17 липня 2021 р.). Riga: PH "Baltija Publishing", 2021. С. 83-87. DOI: 10.30525/978-9934-26-121-3-21.
6. Радіонов Ю. Формування і виконання державного та місцевих бюджетів в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 53. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-53-55.
7. Ящук С., Антоненко В. Проблеми формування місцевих бюджетів на окупованих територіях. Сучасні аспекти та перспективні напрямки розвитку науки: Матеріали конф. МНЛ (м. Ужгород, 9 грудня 2022 р.). Ужгород, 2022. С. 28-30.
8. Єфименко Т. І. Управління державними фінансами в період воєнного стану та повоєнної відбудови України: науковий супровід трансформацій. Фінанси України. 2023. № 1. С. 7-25. DOI: 10.33763/finurk2023.01.007.
9. Стратегія розвитку фінансового сектору України / НБУ, 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=12.
10. Свидрук І. І., Клепанчук О. Ю. Ризики забезпечення фінансово-економічної безпеки пріоритетних галузей економіки України у період війни та післявоєнної відбудови. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Т. 8, № 2. С. 353-359. DOI: 10.36887/2415-8453-2023-2-51.
11. Виконання місцевих бюджетів / Міністерство фінансів України, 2025. URL: <https://mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzheta>.
12. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI, редакція від 01.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
13. Бюджетний кодекс України. Документ 2456-VI, редакція від 05.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
14. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану: Закон України. Документ 2173-IX від 01.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>.

15. Бандрівський О. А. Особливості справляння ПДФО в Україні та Польщі: порівняльний аспект. Проблеми та перспективи розвитку бізнесу в Україні: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 22 лютого 2024 р.). Львів: ЛТЕУ, 2024. С. 132-134.

REFERENCES:

1. CMU (2023). On the approval of the National Revenue Strategy until 2030: Order. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1218-2023-%D1%80#Text>.
2. Pavlenko, O. P., & Lahno, O. O. (2021). Theoretical aspects of the formation of local budgets of Ukraine. Scientific Bulletin of PUET. 2-1 (103), 46-50. DOI: 10.37734/2409-6873-2021-2-8.
3. Klepachuk, O. Yu. (2021). Institutional reforms of the financial market of Ukraine. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. 31 (2), 63-67. DOI: 10.36930/40310210.
4. Kucherikova, S. (2023). Formation of local budgets and directions of their improvement in conditions of decentralization. Galician Economic Bulletin of TNTU, 80 (1), 49-58. DOI: 10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.01.
5. Kutsenko, T. F. (2021). Municipal Finance Management in Ukraine: Conceptual Principles and European Vector. Local Self-Government: Proceedings of the International Scientific Conference (Riga, 16-17.08.2021). Riga: PH "Baltija Publishing", 83-87. DOI: 10.30525/978-9934-26-121-3-21.
6. Radionov, Yu. (2023). Formation and Implementation of State and Local Budgets in Conditions of Martial Law. Economy and Society, 53. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-53-55.
7. Yashchuk, S., & Antonenko, V. (2022). Problems of forming local budgets in the occupied territories. Current aspects and promising directions of science development: Proceedings of the MNL conference (Uzhhorod, 9.12.2022). Uzhhorod, 28-30.
8. Yefymenko, T. I. (2023). Management of public finances during martial law and post-war reconstruction of Ukraine: scientific support for transformations. Finance of Ukraine. 1, 7-25. DOI: 10.33763/finurk2023.01.007.
9. NBU (2023). Strategy for the development of the financial sector of Ukraine. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=12.
10. Svydruk, I. I., & Klepachuk, O. Yu. Risks of ensuring the financial and economic security of priority sectors of the economy of Ukraine during the war and post-war reconstruction. Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology. 2023. T. 8, № 2. S. 353-359. DOI: 10.36887/2415-8453-2023-2-51.
11. Ministry of Finance of Ukraine (2025). Execution of local budgets. URL: <https://mof.gov.ua/uk/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetyv>.
12. Tax Code of Ukraine. Document 2755-VI, version dated 01.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
13. Budget Code of Ukraine. Document 2456-VI, version dated 05.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
14. On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Administration of Certain Taxes During a Period of War and a State of Emergency: Law of Ukraine. Document 2173-IX dated 01.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>.
15. Bandrivskyi, O. A. (2024). Peculiarities of Personal Income Tax Filing in Ukraine and Poland: Comparative Aspect. Problems and Prospects of Business Development in Ukraine: Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference (Lviv, 22.02.2024). Lviv: LTEU, 132-134.

TRENDS IN TAX REVENUES TO LOCAL BUDGETS IN THE CONDITIONS OF FULL-SCALE WAR

PIDLYPNA Radmila, INDUS Kateryna, RYBAKOVA Lesya
Uzhgorod Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics

The study is devoted to the analysis of trends in the formation of the revenue part of local budgets in the context of tax revenues to the general fund in conditions of a full-scale war. The relevance of the study is confirmed by the need to strengthen the revenue part of local budgets to ensure the functions and powers of authorities and local self-government bodies aimed at eliminating the consequences of the war and ensuring a decent quality of life for the population. The goal, objectives and tax mechanisms for the development of the financial sector of Ukraine under the existing geopolitical and macroeconomic conditions are analyzed. The development of municipal finances in the period before the full-scale invasion of the Russian Federation is characterized. Generally positive trends in the formation of the revenue part of local budgets in Ukraine are identified despite the full-scale war. A stable trend of slight growth in revenues to local budgets in 2022-2024 and in the first quarter of 2025 is recorded. Trends in tax revenues to local budgets from the single tax, land payment and real estate tax are analyzed. Trends of moderate growth of revenues to local budgets from the specified tax payments were revealed. The instability of the trend of revenues from personal income tax payments was revealed, and the need to change the regulatory influence to stabilize revenues was indicated. A general conclusion was formed that the identified trends of tax revenues to local budgets under martial law allow predicting a sufficient level of financial stability of communities and ensuring opportunities for the effective exercise of the powers of authorities and local self-government to ensure the basic socio-economic needs of community development. Further analysis of trends in the formation of the revenue part of local budgets should be focused on aspects of non-tax revenues, which will allow obtaining a holistic picture of the problems and prospects for the formation of opportunities for local communities in the post-war reconstruction of Ukraine.

Keywords: state finances, municipal finances, tax system, decentralization, local budget.